

**ROZWÓJ
POLSKI WSCHODNIEJ**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**MINISTERSTWO
ROZWOJU
REGIONALNEGO**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Zasady promocji projektów w ramach Programu Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013

Warszawa, październik 2008 r.

**Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Departament Programów Ponadregionalnych**

1. WSTĘP	3
2. GŁÓWNE OBOWIĄZKI BENEFICJENTÓW	3
3. SPOSÓB OZNACZANIA DZIAŁAŃ INFORMACYJNYCH I PROMOCYJNYCH	4
IDEA WSPÓLNEGO ZNAKU.....	4
GŁÓWNY ZNAK MARKI PO RPW, ZNAKI TOWARZYSZĄCE I HASŁO PO RPW.....	5
ZASADY OZNACZANIA PROJEKTÓW I DZIAŁAŃ WSPÓŁFINANSOWANYCH Z FUNDUSZY EUROPEJSKICH.....	6
WARIANT PODSTAWOWY - DLA DUŻYCH MATERIAŁÓW.....	6
WARIANT MINIMALNY - DLA MAŁYCH MATERIAŁÓW.....	8
4. RODZAJE DZIAŁAŃ INFORMACYJNYCH I PROMOCYJNYCH	9
TABLICA INFORMACYJNA (BILLBOARD).....	9
TABLICA PAMIĄTKOWA.....	10
DOKUMENTY.....	11
OZNACZENIA POJAZDÓW.....	11
PORTAL INTERNETOWY.....	11
PUBLIKACJE DRUKOWANE I ELEKTRONICZNE.....	12
PLAKATY.....	12
INFORMACJE PRASOWE.....	12
NAKLEJKI, PLAKIETKI INFORMACYJNE.....	12
SPOTKANIA INFORMACYJNE.....	13
ANIMOWANE ZNAKI GRAFICZNE.....	13
5. PODSTAWOWE KOMUNIKATY I HASŁA PROMOCYJNE	14
6. SZCZEGÓŁOWY OPIS ZNAKU PROGRAMU ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ	15
BUDOWA ZNAKU GRAFICZNEGO.....	15
KOLORYSTYKA PODSTAWOWA ZNAKU MARKI.....	16
KOLORYSTYKA UZUPEŁNIAJĄCA ZNAKU MARKI.....	16
KOLORYSTYKA PO RPW.....	17
POLE PODSTAWOWE I POLE OCHRONNE ZNAKU.....	17
FORMA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA ZNAKU.....	18
WARIANTY ACHROMATYCZNE.....	19
TŁA ZNAKU.....	20
7. SZCZEGÓŁOWY OPIS ZNAKU UNII EUROPEJSKIEJ	21
BUDOWA FLAGI UE.....	21
KOLORYSTYKA FLAGI UE.....	22
DRUK CZTEROKOLOROWY.....	22
INTERNET.....	22
REPRODUKCJA JEDNOBARWNA.....	23
REPRODUKCJA NA KOLOROWYM TŁE.....	23
REPRODUKCJA NA NIEBIESKIM TŁE.....	23
STOSOWANIE EMBLEMATU UE DO OZNACZANIA PROJEKTÓW WSPÓŁFINANSOWANYCH Z PO RPW.....	23
8. LITERNICTWO	24
TYPOGRAFIA PODSTAWOWA.....	25
9. KONTAKT	25
10. SPIS RYSUNKÓW	26

ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

1. Wstęp

Podręcznik ma na celu przedstawienie zasad dotyczących jednolitego oznaczania wszystkich projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW), a także sposobów oznaczania wszystkich działań promocyjnych i informacyjnych związanych z projektem.

Stosowanie zasad i rozwiązań przyjętych w tym dokumencie jest obligatoryjne dla Beneficjentów Programu.

Obowiązek informowania o współfinansowaniu projektów ze środków unijnych wynika z Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności, określającego ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych¹, a także Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. (rozporządzenie implementacyjne) określającego przepisy wykonawcze do Rozporządzenia (WE) nr 1083/2006 odnośnie obowiązków informacyjnych i komunikacyjnych stosowanych przez Państwa Członkowskie.

Podstawowe zasady prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych na potrzeby Narodowej Strategii Spójności oraz wszystkich programów operacyjnych (w tym Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej) określa Strategia komunikacji Funduszy Europejskich na lata 2007-2013 oraz Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 13 sierpnia 2007 r. w zakresie informacji i promocji, wydane na podstawie ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2006 r., nr 227, poz. 1658, z późn. zm.).

Szczegółowe omówienie zasad informowania o PO RPW zostało zawarte w „Planie komunikacji Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013”.

Za koordynację działań informacyjnych i promocyjnych PO RPW na poziomie całego Programu odpowiada Instytucja Zarządzająca. W procesie komunikacji uczestniczą również Instytucja Pośrednicząca, Komitet Monitorujący, Instytucja Koordynująca NSRO, Komisja Europejska oraz Beneficjenci.

2. Główne obowiązki beneficjentów

1. Beneficjenci realizujący projekty w ramach PO RPW są zobowiązani do informowania opinii publicznej o pomocy otrzymanej z **Unii Europejskiej** od momentu podpisania umowy o dofinansowanie. Jednocześnie rekomenduje się stosowanie odpowiednich oznaczeń od momentu podjęcia pierwszych czynności związanych z realizacją projektu.

2. Zgodnie z art. 8 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z 8 grudnia 2006 r. beneficjenci są odpowiedzialni za informowanie opinii publicznej o pomocy otrzymanej z **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego**.

¹ Wszystkie dokumenty źródłowe znajdują się na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego: <http://www.mrr.gov.pl>

ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

3. Beneficjent zobowiązany jest również w sposób wyraźny informować o fakcie współfinansowania projektu w ramach **Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej**.
4. Informacja o fakcie współfinansowania projektu musi być umieszczona zarówno w miejscu realizacji projektu, jak i w miejscu siedziby Beneficjenta.
5. W informacji o współfinansowaniu nie powinno używać się żadnych skrótów. Używane powinny być pełne nazwy: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (nie: EFRR) oraz Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (nie: PO RPW).
6. Należy zadbać o widoczność oznaczeń. Chodzi o skierowanie uwagi opinii publicznej na:
 - realizację projektów,
 - współfinansowanie projektów przez Unię Europejską.
7. Należy zachować wspólne zasady, aby oznaczenia były jednakowo widoczne i aby można było wszędzie rozpoznać te same wątki przewodnie.

3. Sposób oznaczania działań informacyjnych i promocyjnych

Idea wspólnego znaku

Dla wszystkich programów pomocowych współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności został opracowany wspólny znak graficzny:

Niebieskie tło symbolizujące uchylone okno z widokiem na niebo tworzy kadr przestrzeni, świata, w który wchodzić połączone gwiazdy. Symbolika gwiazd nawiązuje do flagi Unii Europejskiej poprzez żółty kolor jednej z nich oraz niebieski kolor tła. Nawiązuje również do flagi Polski – poprzez kolor biały i czerwony pozostałych dwóch gwiazd.

ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

Znakowi graficznemu towarzyszy logotyp nawiązujący do danego programu:

Rysunek 1 Znak graficzny i logotyp znaku PO RPW

Spójny system identyfikacji ułatwia rozpoznawalność Funduszy Europejskich (FE), a przez to przyczynia się do podniesienia poziomu i jakości wiedzy ogółu społeczeństwa na temat roli i możliwości wykorzystywania instrumentów polityki spójności Unii Europejskiej.

Główny znak marki PO RPW, znaki towarzyszące i hasło PO RPW

System wizualizacji FE opiera się na współistnieniu co najmniej dwóch ściśle określonych znaków obowiązkowych (znaku marki PO RPW oraz znaku UE) oraz towarzyszącej im odpowiedniej liczbie znaków uzupełniających i hasła.

Wszystkie działania informacyjne i promocyjne w ramach PO RPW kierowane do grup docelowych muszą zawierać co najmniej:

- znak graficzny marki (wspólny dla wszystkich programów operacyjnych w ramach Narodowej Strategii Spójności) z logotypem nawiązującym do Programu,

- emblemat Unii Europejskiej (dwanaście złotych pięcioramiennych gwiazd na niebieskim tle) z odwołaniem słownym do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Ponadto, dwóm znakom obowiązkowym mogą towarzyszyć znaki uzupełniające (np.: symbolizujące odpowiedni region, logo instytucji, logo firmy, logo uczelni, logo instytucji pośredniczącej, logo firmy realizującej projekt) oraz hasło:

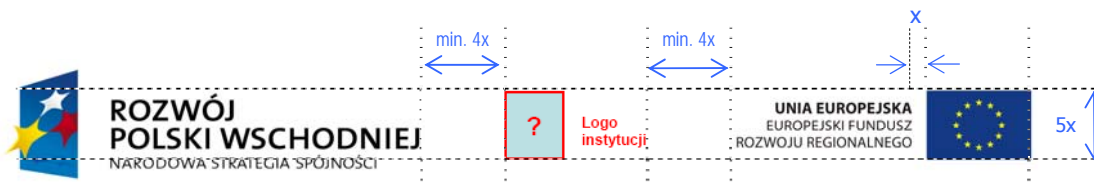
„Fundusze Europejskie - dla rozwoju Polski Wschodniej”.

W zestawieniu ze znakami uzupełniającymi znak Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej znajduje się zawsze z lewej strony i jest większy od pozostałych znaków (patrz rys. 2), natomiast emblemat Unii Europejskiej z prawej strony. Znaki

ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

uzupełniające mogą zostać umieszczone wyłącznie w przestrzeni pomiędzy tymi znakami. Hasło Programu: „Fundusze Europejskie - dla rozwoju Polski Wschodniej” powinno być umieszczone poniżej ciągu znaków.

Moduł konstrukcyjny x – kwadrat o boku równym $1/5$ wysokości emblematu UE (= $1/5$ odległości pomiędzy punktami skrajnymi gwiazdek zawartych w znaku marki). Odległości wskazane między znakami są odległościami minimalnymi. W zależności od sytuacji, w której następuje zestawienie znaków, odległości mogą ulegać zwiększeniu.

Rysunek 2 Konstrukcja zestawienia znaków

Uwaga: Obowiązek podpisywania emblematu Unii Europejskiej uzależniony jest od wielkości materiału informacyjnego lub promocyjnego (patrz: Zasady oznaczania projektów i działań współfinansowanych z FE).

Zasady oznaczania projektów i działań współfinansowanych z Funduszy Europejskich²

Wszystkie materiały informacyjne, promocyjne i szkoleniowe, w zależności od ich wielkości, rodzaju i techniki wykonania powinny być oznaczane według dwóch możliwych wariantów:

1. **wariant podstawowy - dla dużych materiałów** (materiały duże, multimedialne, wybrane drukowane);
2. **wariant minimalny - dla małych materiałów** (materiały małe, wybrane drukowane)

Wybór zastosowanego wariantu zależy od wielkości materiału, rodzaju i techniki wykonania, przy czym rekomendowane jest stosowanie wariantu podstawowego w każdym przypadku, gdy warunki techniczne to umożliwiają.

Wariant podstawowy - dla dużych materiałów

Wariant podstawowy zakłada, że wszelkie duże materiały promocyjne, materiały multimedialne oraz wybrane materiały drukowane będą zawierały, zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym oraz Księgą identyfikacji wizualnej NSS, obowiązkowo co najmniej: emblemat UE, odwołanie słowne do UE, odwołanie słowne do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, logo PO RPW, hasło promocyjne PO RPW, a opcjonalnie jeśli to możliwe: logo/herb instytucji, województwa lub miasta, informację o współfinansowaniu projektu. Przykładowy podział wybranych materiałów promocyjnych dla tego wariantu prezentuje tabela poniżej:

² Zgodnie ze Strategią komunikacji Funduszy Europejskich na lata 2007 - 2013

ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

Przykłady materiału promocyjnego	Elementy wizualizacji
<ol style="list-style-type: none"> 1. Duże materiały: <ol style="list-style-type: none"> a. tablice informacyjne (reklamowe), tablice pamiątkowe, b. billboardy, plakaty, c. banner, stand, roll-up, ścianki konferencyjne, d. namioty, stoiska wystawowe itp. 2. Materiały drukowane: <ol style="list-style-type: none"> a. publikacje (np.: dokumenty programowe, broszury, ulotki, biuletyny itp.), b. notatniki, dyplomy, certyfikaty, c. informacje prasowe, reklamy i ogłoszenia prasowe, reklamy i ogłoszenia internetowe, d. teczki firmowe, kalendarze itp. 3. Strony internetowe, ogłoszenia internetowe, bazy danych 4. Filmy 5. Prezentacje PowerPoint 	<p>Materiały informacyjne i promocyjne zawierają co najmniej:</p> <p>Obowiązkowo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Logo PO RPW 2. Flaga Unii Europejskiej 3. Odwołanie słowne do Unii Europejskiej 4. Odwołanie słowne do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (pełna nazwa) 5. Hasło określone dla PO RPW <i>(w przypadku materiałów wymienionych w punktach 1c - 5 stosowanie hasła nie jest obowiązkowe. Jest zalecane, opcjonalne w zależności od wielkości, rodzaju, charakteru i techniki wykonania materiałów)</i> <p>Opcjonalnie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Logo/herb instytucji 7. Informacja o współfinansowaniu projektu
Przykłady oznaczenia:	
 <p>The figure shows three examples of promotional material layouts. Each example consists of a white rectangular area containing the logo of 'ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ' (National Strategy for Cohesion) on the left and the logo of 'UNIA EUROPEJSKA' (European Union) on the right. In the center of each example, there is a red square containing a question mark, with a red line pointing to the space between the two logos. Below the logos, there is a red line of text: 'Logo instytucji'. The three examples represent different variations of how the information should be presented.</p>	

Rysunek 3 Podstawowy wariant oznaczania materiałów informacyjnych, promocyjnych i szkoleniowych

Uwagi do wariantu podstawowego:

1. Hasło PO RPW powinno być umieszczone poza ciągiem znaków (tzn. nie w tej samej linii co znak Programu oraz emblemat UE).
2. Informacja o współfinansowaniu powinna być umieszczona poza ciągiem znaków.
3. Treść informacji o współfinansowaniu może podlegać modyfikacji, rozwinięciu.
4. W przypadku materiałów wymienionych punkcie 3,4,5 oraz innych materiałów multimedialnych dopuszczalne jest tworzenie i stosowanie animowanych wersji elementów wizualizacji.

ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

Wariant minimalny - dla małych materiałów

Wariant minimalny zakłada, że małe materiały promocyjne oraz wybrane materiały drukowane będą zawierały, zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym oraz Księgą identyfikacji wizualnej NSS, obowiązkowo co najmniej: emblemat UE, odwołanie słowne do UE, logo PO RPW, a opcjonalnie jeśli to możliwe: logo/herb instytucji, województwa lub miasta. Przykładowy podział wybranych materiałów promocyjnych prezentuje tabela poniżej:

Przykłady materiału promocyjnego	Elementy wizualizacji
1. Małe materiały: <ol style="list-style-type: none"> a. gadżety, b. nadruki na płytach CD/DVD, itp. 2. Materiały drukowane: <ol style="list-style-type: none"> a. papier firmowy, b. bilety wizytowe, c. karty grzecznościowe, d. koperty, e. naklejki na sprzęt i wyposażenie itp. 	Materiały informacyjne i promocyjne zawierają co najmniej: <u>Obowiązkowo:</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Logo PO RPW 2. Flaga Unii Europejskiej 3. Odwołanie słowne do Unii Europejskiej <i>(w bardzo wyjątkowych sytuacjach, gdy techniki wykonania uniemożliwiają czytelne zamieszczenie odwołania słownego, element ten nie jest obowiązkowy)</i> <u>Opcjonalnie:</u> <ol style="list-style-type: none"> 4. Logo/herb instytucji
Przykłady oznaczenia:	

Rysunek 4 Minimalny wariant oznaczania materiałów informacyjnych, promocyjnych i szkoleniowych

Szczegółowe zasady stosowania systemu wizualnego zostały określone w Księdze identyfikacji wizualnej Narodowej Strategii Spójności (załącznik nr 1 do Strategii) i obowiązują wszystkie instytucje oraz podmioty zaangażowane w proces informowania i promocji. Księga znaku jest zamieszczona na stronie internetowej www.funduszeuropejskie.gov.pl.

4. Rodzaje działań informacyjnych i promocyjnych

Miejsca realizacji projektów współfinansowanych w ramach PO RPW muszą być oznakowane zgodnie z zasadami opisanymi w rozdz. 3 .

Tablica informacyjna (billboard)

Beneficjent niezwłocznie (nie później niż 30 dni od daty podpisania umowy), obowiązkowo umieszcza tablicę informacyjną w widocznym punkcie w każdym miejscu realizacji projektu (np. przy bramie wjazdowej na miejsce prac, przy drodze sąsiadującej z miejscem realizacji projektu itp., a w przypadku obiektów liniowych – w miejscu ich rozpoczęcia i zakończenia), gdy:

- a) całkowity wkład publiczny przekracza 500 000 EUR,
- b) projekt dotyczy zakupu środków trwałych lub finansowania robót infrastrukturalnych lub budowlanych.

Rekomenduje się umieszczenie tablicy od momentu podjęcia pierwszych czynności związanych z realizacją projektu.

Tablica informacyjna powinna zawierać wszystkie obowiązkowe elementy wariantu podstawowego odnoszące się do Programu i UE wymienione w rozdz. 3 (tj. emblemat UE, odwołanie słowne do UE, odwołanie słowne do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, logo PO RPW, hasło promocyjne PO RPW). Informacje te powinny zajmować co najmniej 25% powierzchni tablicy. Na tablicy należy również umieścić:

- a) obowiązkowo
 - rodzaj i tytuł projektu,
 - nazwę Beneficjenta.
- b) uzupełniająco
 - wartość projektu,
 - poziom dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
 - okres realizacji projektu,

Po zakończeniu realizacji projektu tablicę informacyjną zastępuje się stałą tablicą pamiątkową.

Proponowane minimalne wymiary tablicy informacyjnej to: 2,4 m x 2,4 m. Przykład tablicy przedstawiony jest poniżej:

ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

	 ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI	 Logo instytucji	UNIA EUROPEJSKA EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO	
Fundusze Europejskie - dla rozwoju Polski Wschodniej				
min. 2,4 m.	Nazwa projektu: Beneficjent: Wartość całkowita projektu: Poziom dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: Okres realizacji projektu:			
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007 - 2013				
	min. 2,4 m.			

Rysunek 5 Przykład tablicy informacyjnej

Tablica pamiątkowa

W celu poinformowania opinii publicznej o współfinansowaniu projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Beneficjent umieszcza na stałe w miejscu powszechnie dostępnym (np. elewacje frontowe, reprezentacyjne wnętrza budynków itp., a w przypadku obiektów liniowych – w miejscu ich rozpoczęcia i zakończenia), widoczną, o wymiarach zapewniających czytelność informacji, tablicę pamiątkową nie później niż sześć miesięcy po zakończeniu projektu, którego:

- a) całkowity wkład publiczny przekracza 500 000 EUR,
- b) projekt dotyczy zakupu środków trwałych lub finansowania robót infrastrukturalnych lub budowlanych.

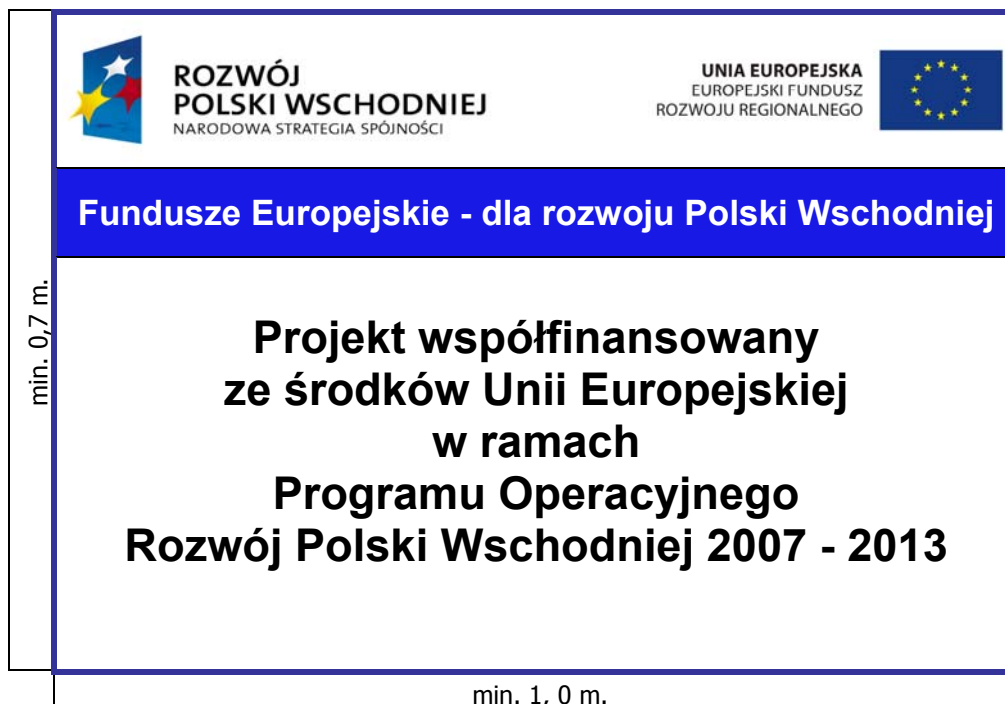
Podobnie jak w przypadku tablicy informacyjnej tablica pamiątkowa powinna zawierać wszystkie obowiązkowe elementy wariantu podstawowego odnoszące się do Programu i UE wymienione w rozdz. 3 (tj. emblemat UE, odwołanie słowne do UE, odwołanie słowne do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, logo PO RPW, hasło promocyjne PO RPW).

Część zawierająca odniesienia do Programu i UE powinna zajmować co najmniej 25% powierzchni tablicy.

Tablica powinna mieć charakter trwały.

Proponowane minimalne wymiary tablicy pamiątkowej to: 1 m x 0,7 m. Przykład tablicy przedstawiony jest poniżej:

ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

Rysunek 6 Przykład tablicy pamiątkowej

Dokumenty

Oznaczeniu o współfinansowaniu podlegają wszelkie dokumenty dotyczące realizacji projektu. Dokumenty powinny być oznaczone wszystkimi obowiązkowymi elementami wariantu podstawowego, wymienionymi w rozdz. 3 (tj. emblematem UE, odwołaniem słownym do UE, odwołaniem słownym do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, logo PO RPW). Dokumenty finansowe – faktury, rachunki i inne dokumenty finansowo-księgowe nie muszą być oznaczane. Wszelkie wymogi odnoszące się do oznaczania dokumentów, dotyczą sytuacji w których oznaczenie jest wykonalne (możliwe technicznie do realizacji) – w przypadku wszelkich dokumentów mających charakter gotowych formularzy, wzorów, w których treść instytucja/podmiot nie ma możliwości ingerencji (np. druki samokopiujące, druki faktur/rachunków, itp.) nie zastosowanie pełnej formy oznaczenia jest dopuszczalne.

Oznaczenia pojazdów

Naklejki/tablice informacyjne/inne trwałe metody oznaczania na pojazdach zakupionych ze środków UE należy umieszczać w widocznym miejscu. Na tablicach należy stosować oznaczenie właściwe dla wariantu podstawowego (tj. emblemat UE, odwołanie słowne do UE, odwołanie słowne do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, logo PO RPW, hasło promocyjne).

Portal internetowy

Na stronie głównej portalu powinny znaleźć się elementy wariantu podstawowego, wymienione w rozdz. 3 (tj. emblemat UE, odwołanie słowne do UE, odwołanie słowne

ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, logo PO RPW, UWAGA! opcjonalnie – hasło promocyjne) oraz – obowiązkowo – odniesienie (link) do portalu głównego PO RPW, tj. www.PolskaWschodnia.gov.pl.

Publikacje drukowane i elektroniczne

Mogą to być np. broszury, biuletyny czy ulotki. Publikacje i materiały informacyjne finansowane w ramach realizacji projektu powinny na okładce i stronie tytułowej (z zagwarantowaniem pełnej dostrzegalności) zawierać elementy wariantu podstawowego, wymienione w rozdz. 3 (tj. emblemat UE, odwołanie słowne do UE, odwołanie słowne do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, logo PO RPW, UWAGA! opcjonalnie – hasło promocyjne). Na publikacjach w wersji elektronicznej (płyty CD, DVD, VHS, pamięci flash, do pobrania z www itp.) na pierwszej stronie/pierwszym widocznym ekranie/ oknie powitania, które ukazuje się jako pierwsze podczas odtwarzania materiałów zamieszczonych na nośniku danych powinna znaleźć się informacja o współfinansowaniu wraz z logotypami, ponadto w przypadku nośników takich jak CD, DVD, pen-drive informacja o współfinansowaniu powinna znaleźć się również na okładce/wierzchniej stronie. W przypadku prezentacji multimedialnych (Power Point, itp.) – co najmniej na pierwszym i ostatnim slajdzie/oknie powinna znaleźć się informacja o współfinansowaniu.

Wskazane jest, aby publikacje zawierały pełne dane teleadresowe Beneficjenta oraz adresy stron internetowych instytucji zaangażowanych w realizację projektu (Instytucji Zarządzającej i Instytucji Pośredniczącej).

Plakaty

Plakaty powinny zawierać ogólne informacje o projekcie. Wielkość i format plakatu są dowolne. Musi on być czytelny i odpowiednio wyeksponowany. Plakat należy umieścić obowiązkowo w siedzibie Beneficjenta, a także w czasie trwania imprez promocyjnych i informacyjnych, targów, konferencji itp. Na plakacie należy stosować oznaczenie właściwe dla wariantu podstawowego (tj. emblemat UE, odwołanie słowne do UE, odwołanie słowne do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, logo PO RPW, hasło promocyjne). Plakaty mogą służyć oznaczaniu pomieszczeń, siedziby beneficjenta, itp.

Informacje prasowe

Informacja prasowa to krótki tekst przekazywany mediom (np. mailem lub faxem), zawierający podstawowe dane dotyczące projektu. Informację prasową należy oznaczać elementami właściwymi dla wariantu podstawowego (tj. emblemat UE, odwołanie słowne do UE, odwołanie słowne do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, logo PO RPW, UWAGA! opcjonalnie – hasło promocyjne).

Naklejki, plakietki informacyjne

Naklejki informacyjne należy umieszczać w widocznym miejscu na sprzęcie (komputery, drukarki, maszyny, tabliczki na drzwi itp.) zakupionym ze środków UE na potrzeby projektu. W przypadku naklejek nie jest wymagany wariant podstawowy, wystarczające jest oznakowanie właściwe dla wariantu minimalnego.

ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

Rysunek 7 Przykłady oznakowania sprzętu

Spotkania informacyjne

Podczas spotkań informacyjnych dotyczących projektów realizowanych w ramach PO RPW (w tym konferencji, seminariów, szkoleń, targów) należy podkreślać fakt współfinansowania projektu ze środków Unii Europejskiej. Ponadto w miejscach, w których odbywają się spotkania należy umieścić flagę UE (bądź plakat z emblematem UE) oraz logo PO RPW. Na zaproszeniach, materiałach konferencyjnych i innych dokumentach należy umieścić oznaczenie właściwe dla wariantu podstawowego.

Animowane znaki graficzne

Znak graficzny oraz logotyp Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej nie zawsze muszą pozostawać statyczne. Istnieje możliwość stworzenia i odtwarzania animowanej wersji znaku graficznego i logotypu w przypadku np.: bannerów internetowych lub filmów wideo, pod warunkiem, że po wprowadzeniu elementów animowanych znak graficzny i logotyp powrócą do właściwej formy statycznej i efekt ten będzie wyraźnie widoczny.

Animacji może podlegać zarówno sam znak graficzny (np.: gwiazdy w ruchu) lub logotyp Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej (poszczególne litery lub słowa w ruchu), jak również oba te elementy jednocześnie.

5. Podstawowe komunikaty i hasła promocyjne

Konstruując hasła promocyjne należy wziąć pod uwagę cel główny programu, jakim jest *„Przyspieszenie tempa rozwoju społeczno – gospodarczego Polski Wschodniej w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju”*.

W sloganach, hasłach i leadach komunikatów należy kłaść nacisk na atrybuty, które mogą określać nie tylko Fundusze Europejskie, ale również Program Rozwój Polski Wschodniej.

Hasło przewodnie Narodowej Strategii Spójności to: *„Dla rozwoju Polski”*.

Hasło przewodnie PO RPW:

„Fundusze Europejskie - dla rozwoju Polski Wschodniej”

Instytucja Zarządzająca PO RPW zastrzega sobie prawo do wprowadzenia do komunikacji innego hasła, którego stosowanie będzie obligatoryjne dla wszystkich podmiotów uczestniczących w procesie informacji i promocji PO RPW.

Podstawowe komunikaty:

- *„Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej został opracowany w celu przyspieszenia tempa rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Jego realizacja jest możliwa dzięki środkom pochodzącym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.”*
- *„Jednym z celów szczegółowych Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej jest stymulowanie rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy. Cel będzie realizowany poprzez tworzenie odpowiedniej infrastruktury uczelni, wsparcie powstawania i dokapitalizowanie instrumentów inżynierii finansowej, wspieranie innowacji oraz promocję i współpracę gospodarczą.”*
- *„Budowa i rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego w Polsce Wschodniej jest jednym z celów Programu. Cel będzie osiąganym poprzez zwiększenie dostępu do Internetu instytucjom publicznym, przedsiębiorcom i mieszkańcom obszarów peryferyjnych zagrożonych „wykluczeniem cyfrowym”.*
- *„Jednym z celów Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej jest rozwój wybranych funkcji metropolitalnych miast wojewódzkich, a w szczególności zwiększenie mobilności mieszkańców poprzez rozbudowę miejskiego transportu zbiorowego oraz stworzenie warunków dla dynamicznego rozwoju turystyki kongresowej i targowej poprzez rozbudowę odpowiedniej infrastruktury.”*
- *„Celem Programu jest między innymi poprawa dostępności i jakości powiązań komunikacyjnych województw Polski Wschodniej z krajowym i międzynarodowym układem transportowym. Będzie on realizowany poprzez rozbudowę infrastruktury transportowej na terenie Polski Wschodniej.”*
- *„Zwiększenie roli zrównoważonej turystyki w gospodarczym rozwoju makroregionu oraz rozwój potencjału turystycznego opartego o warunki naturalne jest jednym z celów Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. Będzie on osiąganym poprzez zwiększanie zainteresowania ofertą turystyczną makroregionu oraz poprzez rozwój turystyki rowerowej w Polsce Wschodniej.”*

6. Szczegółowy opis znaku Programu Rozwój Polski Wschodniej

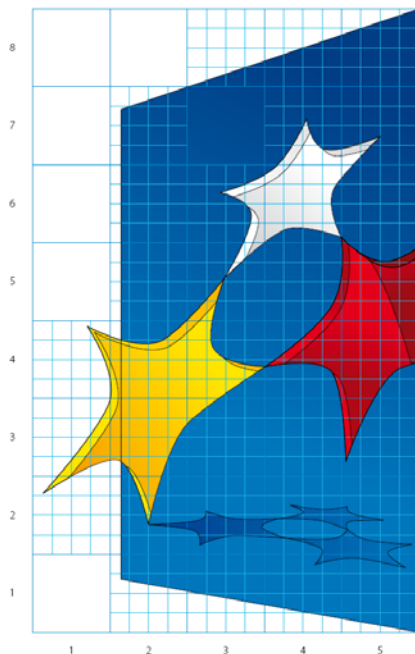
Forma podstawowa i uzupełniająca znaku marki jest zbudowana z zestawienia znaku graficznego z logotypem w ściśle określonych proporcjach.

Rysunek 8 Logo PO RPW

Budowa znaku graficznego

Siatka modułowa określa podstawowe proporcje i wielkości w budowie znaku graficznego. Stosowana jest w przypadku odwzorowania znaku marki na powierzchniach wielkoformatowych, gdzie zastosowanie formy elektronicznej jest niemożliwe. Modułem konstrukcyjnym jest kwadrat o boku równym 1/8 wysokości znaku graficznego.

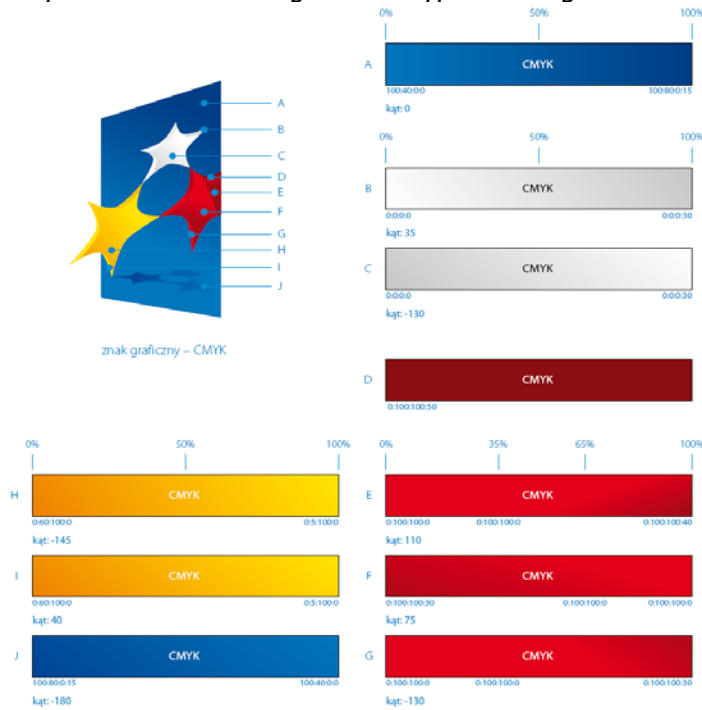

Rysunek 9 Znak graficzny na siatce modułowej

ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

Kolorystyka podstawowa znaku marki

Kolorystyka znaku jest istotnym czynnikiem kształtującym tożsamość i sposób postrzegania marki. Kolory znaku oraz elementów systemu identyfikacji powinny być jak najbardziej zbliżone do kolorów określonych w CMYK, niezależnie od techniki reprodukcji. Poniżej przedstawiono parametry poszczególnych elementów znaku. Wykorzystano w nich efekt gradientu typu liniowego

Rysunek 10 Budowa gradientu znaku graficznego

Kolorystyka uzupełniająca znaku marki

Poniżej przedstawiono parametry kolorystyczne znaku marki w zależności od wybranej techniki reprodukcji. W przypadku druku w systemie PANTONE wykorzystujemy 3 kolory PANTONE – niebieski, czerwony i żółty oraz zakładamy raster z overprintem z kolorów CMYK – black i magenta. Zaleca się druk bezpośrednio na folii.

znak graficzny – PANTONE

znak graficzny – uproszczony (folie, pleksi)

ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

Technika reprodukcji / kolor	PANTONE C / U	REPSOL GLASS	RAL	Folia 3M (100)	Folia ORACAL
NIEBIESKI	2935 C / U	2670 / * 2840	5005 / * 5003	100-002 / * 100-003	057 / * 067
CZERWONY	185 C / U	1510 / * 1760	3020 / * 3001	100-466 / * 100-23	032 / * 030
ZÓŁTY	116 C / U	3520 / * 3610	1028 / * 1007	100-25 / * 100-381	021 / * 020
BIAŁY	Trans. White C / U	0900 / * 7560	9016 / * 7047	100-10 / * 100-384	010 / * 072
CZARNY	Process Black C / U	7990	9005	100-12	070

- Odpowiednio ciemniejszy kolor w przypadku podkreślenia trójwymiarowości gwiazd oraz rzucanego przez nie cienia.

Rysunek 11 Tabela kolorów dla technik drukarskich oraz innych technik reprodukcji

Kolorystyka PO RPW

System identyfikacji wizualnej w ramach Narodowej Strategii Spójności wprowadza ściśle określoną paletę kolorystyczną dedykowaną konkretnemu programowi operacyjnemu.

Stosowanie ustalonej palety kolorystycznej jest obowiązkowe w ramach programów operacyjnych – zarówno w odniesieniu do podstawowych materiałów informacyjnych i promocyjnych, jak np. druki firmowe, czy okładki publikacji, jak również w przypadku drobnych materiałów promocyjnych jak np. kalendarze, gadżety, itp.

Poniżej znajduje się paleta dopuszczalnych dla PO RPW wersji kolorystycznych tła pełnych – jednorodnych w systemie kolorystycznym CMYK.

C : M : Y : K	80:80:0:10	70:70:0:0	20:20:0:0	0:0:0:0
---------------	------------	-----------	-----------	---------

Rysunek 12 Kolory dla PO RPW w skali CMYK

Pole podstawowe i pole ochronne znaku

Pole podstawowe definiuje minimalny zamknięty obszar wokół znaku, w którym znak może być użyty. Pole ochronne definiuje obszar wokół znaku, w którym nie może pojawić się żadna obca forma, zarówno graficzna, jak i tekstowa.

zasada konstrukcji pola podstawowego znaku programu

Moduł konstrukcyjny

– kwadrat o boku równym 1/4 wysokości znaku graficznego.

**ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW
W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013**

Rysunek 13 Konstrukcja pola podstawowego i ochronnego znaku

Forma podstawowa i uzupełniająca znaku

Rysunek 14 Znak Programu w wersji podstawowej

Rysunek 15 Znak Programu w wersji uzupełniającej

**ROZWÓJ
POLSKI WSCHODNIEJ**

*Rysunek 16 Znak Programu w wersji uzupełniającej do stosowania w
wyjątkowych sytuacjach*

ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

Uwaga: Zawsze i wszędzie stosujemy podstawową wersję znaku (rys. 14) Natomiast w sytuacjach, gdy warunki techniczne lub rozmiar materiału informacyjno-promocyjnego nie pozwalają na jej użycie, dopuszcza się użycie wersji uzupełniającej (rys. 15), a w przypadku bardzo małych materiałów również wersji uzupełniającej do stosowania w wyjątkowych sytuacjach (rys. 16).

Warianty achromatyczne

Warianty achromatyczne znaku mają zastosowanie tam, gdzie wykorzystanie wersji pełnokolorowej jest niemożliwe ze względów technologicznych (na przykład tłoczenie, grawerunek itp.). Poniżej warianty znaku w odcieniach szarości oraz warianty achromatyczne.

Rysunek 17 Znak Programu w wersji monochromatycznej w odcieniach szarości

Rysunek 18 Znak Programu w wersji monochromatycznej – pozytyw

Rysunek 19 Znak Programu w wersji monochromatycznej - negatyw

ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

Rysunek 20 Znak Programu w wersji monochromatycznej na tle koloru Programu (CMYK 80:80:0:10)

Uwaga: Prostokąty wokół znaku nie stanowią jego integralnej części – symulują jedynie tło.

Tła znaku

Poniżej przedstawione są różne wersje kolorystyczne tła jednorodnych, na jakich można stosować znak Programu. Podstawowym tłem jest tło w kolorze białym. Dopuszcza się też aplikację znaku na tłach innego koloru, zwłaszcza na tle koloru dedykowanego PO RPW.

Rysunek 21 Znak Programu na tle białym

Rysunek 22 Znak Programu na tle koloru Programu (patrz rozdz. Kolorystyka PO RPW)

Rysunek 23 Znak Programu na tle czarnym

Rysunek 24 Znak Programu na tle srebrnym

Uwaga: Prostokąty wokół znaku nie stanowią jego integralnej części – symulują jedynie tło.

7. Szczegółowy opis znaku Unii Europejskiej

Budowa flagi UE

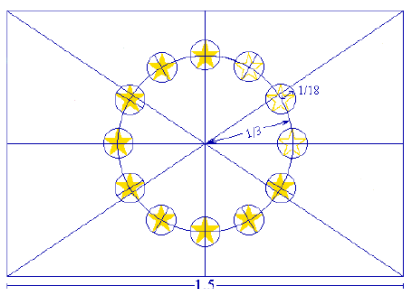

Drugim obowiązkowym elementem, który należy umieszczać promując działania w ramach PO RPW, jest emblemat Unii Europejskiej z odwołaniem słownym do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Rysunek 25 Flaga UE

Emblemat UE występuje w formie niebieskiej prostokątnej flagi, której szerokość stanowi półtorej długości wysokości. Dwanaście złotych pięciopromiennych gwiazd rozmieszczonych w równych odstępach tworzy niewidzialny okrąg, którego środek jest punktem przecięcia się przekątnych prostokąta. Promień okręgu wynosi jedną trzecią wysokości flagi. Każda z gwiazd posiada pięć ramion położonych na obwodzie niewidocznego okręgu, którego promień równy jest jednej osiemnastej wysokości flagi.

ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

Rysunek 26 Geometria flagi UE

Wszystkie gwiazdy ustawione są w pozycji pionowej – co oznacza, że jedno ramię skierowane jest pionowo do góry, a dwa leżą na linii poziomej. Gwiazdy rozmieszczone są na okręgu tak, jak godziny na tarczy zegara. Często spotykany błąd polega na odwrotnym umieszczeniu godła. Przyglądając się gwiazdom, łatwo zauważyć, czy godło jest na właściwym miejscu. Jeśli gwiazdy mają dwa ramiona skierowane do góry, oznacza to, że godło odwrócono.

Kolorystyka flagi UE

Flaga europejska musi zawierać następujące oficjalne kolory:

- kolor powierzchni prostokąta - *niebieski odbity Pantone (Pantone reflex blue)*,
- kolor gwiazd - *żółty Pantone (Pantone yellow)*.

Druk czterokolorowy

Przy druku czterokolorowym kolor *żółty Pantone (Pantone yellow)* osiągniemy dzięki użyciu koloru 100% żółtego/Process Yellow. Natomiast poprzez połączenie kolorów 100% cyjanu/Process Cyan i 80% magenty/Process Magenta można otrzymać kolor bardzo zbliżony do *niebieskiego odbitego Pantone (Pantone reflex blue)*.

Internet

Niebieski odbity Pantone (Pantone reflex blue) odpowiada kolorowi RGB:0/0/153 (w systemie szesnastkowym [hexadecimal]: 000099) w paletcie kolorów komputerowych, a *żółty Pantone (Pantone yellow)* odpowiada kolorowi RGB:255/204/0 (w systemie szesnastkowym [hexadecimal]: FFCC00) w paletcie kolorów komputerowych.

	niebieski	żółty
CMYK	100/80/0/0	0/0/100/0
Pantone	Pantone reflex Blue	Pantone Yellow
Folia (Oracal)	50	21
RAL	5002	1018
RGB	0/0/153	255/204/0
Hexadecimal	000099	FFCC00

Reprodukcja jednobarwna

Jeżeli jedynym dostępnym kolorem jest czarny, prostokąt powinien posiadać czarną obwódkę, natomiast gwiazdy powinny być czarne na białym tle. W sytuacji, gdy jedynym dostępnym kolorem jest niebieski (oczywiście musi to być odbity niebieski/Reflex Blue), tło powinno być wydrukowane w maksymalnym nasyceniu tym kolorem, z pozostawionymi na tle białymi gwiazdami.

Rysunek 27 Jednobarwne wersje flagi UE

Reprodukcja na kolorowym tle

Reprodukcji emblematu najlepiej dokonywać na białym tle. Należy unikać tła wielokolorowego, zwłaszcza jeżeli nie komponuje się ono z kolorem niebieskim. Jeśli zaistniała konieczność dokonania reprodukcji na kolorowym tle, należy umieścić wokół prostokąta biały pasek o szerokości równej 1/25 wysokości tego prostokąta. Wzdłuż boków prostokąta należy zrobić białą obwódkę.

Rysunek 28 Reprodukcja flagi UE na kolorowym tle

Reprodukcja na niebieskim tle

Na tablicach o niebieskim tle zamieszcza się jedynie gwiazdy z emblematu Unii Europejskiej. W takim przypadku nie ma konieczności wyznaczenia granic flagi.

Dodatkowe informacje na temat emblematu UE można uzyskać na stronie internetowej Generalnego Sekretariatu Komisji Europejskiej:

http://europa.eu.int/abc/symbols/emblem/graphics1_pl.htm

Stosowanie emblematu UE do oznaczania projektów współfinansowanych z PO RPW

W systemie znakowania dla PO RPW emblematowi UE w wariantcie podstawowym towarzyszy odwołanie słowne do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, natomiast w wariantcie uzupełniającym - samo odwołanie słowne do Unii Europejskiej, a w wyjątkowych sytuacjach (w przypadku bardzo małych materiałów,

ZASADY PROMOCJI PROJEKTÓW W RAMACH PO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ 2007-2013

jak np. długopis, na których tekst byłby nieczytelny) dopuszcza się stosowanie wariantu minimalnego - samego emblematu UE bez odwołania słownego.

Rysunek 29 Wersja podstawowa emblematu Unii Europejskiej do oznaczania projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Rysunek 30 Wersja uzupełniająca emblematu Unii Europejskiej do oznaczania projektów współfinansowanych z Funduszy Unijnych

Rysunek 31 Wersja minimalna emblematu Unii Europejskiej

8. Liternictwo

Liternictwo logotypu bazuje na czcionkach z rodziny The Mix CE.

The Mix Semi Bold CE Plain – logotyp

NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Typografia podstawowa

Podstawowymi czcionkami w komunikacji marki jest zamiennik systemowy Arial CE. Przy tworzeniu przekazu należy dbać o jego czytelność. Hasło powinno być pisane zdecydowanie większym krojem niż pozostałe bloki tekstowe.

Arial CE Bold

AĄBCĆDEĘFGHIJKLŁMNŃOÓPQRSŚTUVWXZZŻ
aąbcćdeęfghijklłmnńoópqrsśtuvwxyzż
0123456789

9. Kontakt

Na stronie internetowej www.funduszeuropejskie.gov.pl w zakładce „Zasady promocji” dostępne są:

- wszystkie opisane w podręczniku formy i warianty kolorystyczne głównego znaku marki oraz znaku PO RPW w formatach AI, EPS, GIF, JPG, PDF, PNG,
- *Strategia komunikacji Funduszy Europejskich na lata 2007-2013,*
- *Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 13 sierpnia 2007 r. w zakresie informacji i promocji.*

Dodatkowo na stronie www.PolskaWschodnia.gov.pl znajduje się Plan Komunikacji PO RPW 2007-2013.

Wszystkich dodatkowych informacji nt. zasad promocji projektów w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 udziela:

Zespół Promocji i Informacji PARP

Tel.: (022) 432-71-99 – Pani Monika Dyląg-Sajór

(022) 432-89-02 – Pani Paulina Jaworska

Faks: (022) 432-86-20

E-mail: promocja@parp.gov.pl

10. Spis rysunków

<i>Rysunek 1 Znak graficzny i logotyp znaku PO RPW</i>	5
<i>Rysunek 2 Konstrukcja zestawienia znaków</i>	6
<i>Rysunek 3 Podstawowy wariant oznaczania materiałów informacyjnych, promocyjnych i szkoleniowych</i> .	7
<i>Rysunek 4 Minimalny wariant oznaczania materiałów informacyjnych, promocyjnych i szkoleniowych</i>	8
<i>Rysunek 5 Przykład tablicy informacyjnej</i>	10
<i>Rysunek 6 Przykład tablicy pamiątkowej</i>	11
<i>Rysunek 7 Przykłady oznakowania sprzętu</i>	13
<i>Rysunek 8 Logo PO RPW</i>	15
<i>Rysunek 9 Znak graficzny na siatce modułowej</i>	15
<i>Rysunek 10 Budowa gradientu znaku graficznego</i>	16
<i>Rysunek 11 Tabela kolorów dla technik drukarskich oraz innych technik reprodukcji</i>	17
<i>Rysunek 12 Kolory dla PO RPW w skali CMYK</i>	17
<i>Rysunek 13 Konstrukcja pola podstawowego i ochronnego znaku</i>	18
<i>Rysunek 14 Znak Programu w wersji podstawowej</i>	18
<i>Rysunek 15 Znak Programu w wersji uzupełniającej</i>	18
<i>Rysunek 16 Znak Programu w wersji uzupełniającej do stosowania w wyjątkowych sytuacjach</i>	18
<i>Rysunek 17 Znak Programu w wersji monochromatycznej w odcieniach szarości</i>	19
<i>Rysunek 18 Znak Programu w wersji monochromatycznej – pozytyw</i>	19
<i>Rysunek 19 Znak Programu w wersji monochromatycznej - negatyw</i>	19
<i>Rysunek 20 Znak Programu w wersji monochromatycznej na tle koloru Programu (CMYK 80:80:0:10)</i> 20	20
<i>Rysunek 21 Znak Programu na tle białym</i>	20
<i>Rysunek 22 Znak Programu na tle koloru Programu</i>	20
<i>Rysunek 23 Znak Programu na tle czarnym</i>	21
<i>Rysunek 24 Znak Programu na tle srebrnym</i>	21
<i>Rysunek 25 Flaga UE</i>	21
<i>Rysunek 26 Geometria flagi UE</i>	22
<i>Rysunek 27 Jednobarwne wersje flagi UE</i>	23
<i>Rysunek 28 Reprodukacja flagi UE na kolorowym tle</i>	23
<i>Rysunek 29 Wersja podstawowa emblematu Unii Europejskiej do oznaczania projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</i>	24
<i>Rysunek 30 Wersja uzupełniająca emblematu Unii Europejskiej do oznaczania projektów współfinansowanych z Funduszy Unijnych</i>	24
<i>Rysunek 31 Wersja minimalna emblematu Unii Europejskiej</i>	24